

képzés, bár a munkáskövetelések között már szerepelt a „vájár tanoncok” bérének rendezése.

A tanoncoktatás, illetve az ipari oktatás megszervezésének folyamata azonban a bányászatot sem hagyta érintetlenül. 1896-ban az állam, Pécs szabad királyi város és a Duna Gőzhajózási Társaság együttműködésével Pécs—Bányatelepen megnyílt a bányaiskola, ez azonban — a többi bányaiskolával együtt — felügyelőket képezett, akiknek azután 1939-ig kellett küzdeniük a középfokú iskola rangjáért és iskolai végzettségük elismeréséért. A bányamunkát tehát továbbra sem oktatták iskola-rendszerűen, Azok a tanfolyam jellegű kezdeményezések, amelyek a bányakapitányságokon keresztül — a bányászat biztonsága, szakmai egysége érdekében — érvényesülni igyekeztek, nem jártak sikerrel. Néhány vállalat, pl. a pécsi Duna Gőzhajózási Társaság a bányába lépő fiatalok előkészítése érdekében elemi iskolai tankönyvet készíttetett *Ismételőiskolások bányaelőismereti könyve* címmel (1928).

A bányamunkás-képzés azonban mégis előbbre lépett. Az 1930-as évektől kezdve rendszeresen megkezdték a balesetelhárítási oktatást. 1935-ben pedig új Ipartörvény megfogalmazására került sor. Az Ipartörvény — az 1936. évi VII. törvény — a foglalkozást is érintette: *a bányász addig csak foglalkozásnak minősített munkáját képesítéshez kötött szakmává minősítette*. A vájár foglalkozás ezzel elnyerte azt a hivatalos elismerést, amelyre évszázados léte és szerepe alapján már régen jogosult lett volna.

Az iparügyi miniszter 1937. évi 38 000 számú rendelete kötelezően írta elő a vájároknak szakmai felkészítését és a bányakapitányságok képviselői előtt teendő vizsgák rendjét. *Az első vájárbizonyítványokat 1938. július elsején adták át.* Akik állományban voltak és az előírásoknak megfelelő műszakszámmal rendelkeztek, azok a „régi jogon” kapták meg a vájárbizonyítványt. Az okmányon feltüntették, kinek miben van gyakorlata — ez egyben kinevezést is jelentett. Az említett rendelet alapján az új vájároknak hathónapos, örszövont tanfolyamot kellett végezniük. Ez heti négy foglalkozást jelentett, és a munkaidőn kívül kellett teljesíteni. Iskolarendszerű vájárképzés azonban továbbra sem történt. Erre csak a felszabadulás után került sor, amikor a bányák államosítása után a vájárképzést is állami szervezetben, a Munkaerő Tartalékok Hivatala iskoláiban szervezték meg.

Krisztián Béla

AZ 1979. ÉVI HONISMERETI ESEMÉNYEK

Tanácskozás a „Tajak, korok, múzeumok” országos akciójának helyzetéről és feladatairól: Budapest, március 2. A Néprajzi Múzeumban megrendezendő „Utazás hazai tájakon” c. kiállításához (február 23—március 14.) kapcsolódva.

XIV. *Országos Tudományos Diákköri Konferencia:* március 21—23., Eger (nyelvészeti, néprajzi, történelmi stb. szekciók), április 4—7. Kaposvár, (pedagógiai, pszichológiai, közművelődési szekciók).

Országos Diáknapok: Eger — Gyula — Keszthely — Sáropatak — Székesfehérvár — Szombathely, április 29 — május 2. (Megyei Diáknapok: február 25 — március 15.)

VII. *Országos Honismereti Akadémia:* Salgótarján, július 9—15.

XIII. *Országos Honismereti Diáktábor:* Nagykanizsa — Előreláthatóan július második felében, kb. kéthetes időtartammal.

Műemléki Albizottságok X. Országos Konferenciája: Debrecen, június 26—28 vagy július 3—5.

Műemlékvédelmi Nyári egyetem: Eger, július 30 — augusztus 8.

Néprajzi Nyári Egyetem: Zalaegerszeg, július 9—20.

Irodalomtörténeti (volt Honismereti) Nyári Egyetem: Nyiregyháza, augusztus 1—13.

Onkentes Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtők IX. Országos Találkozója: Eger, augusztus 17—19.

Földrajzinév-gyűjtők országos tanácskozása: Székesfehérvár — Később meghatározott időpontban, kb. kétnapos időtartammal.